

Kunta hyvinvoinnin edistäjänä – verkostoprojekti

Kouvolan kuntatyöpaja to 13.6.2019
Tulokset yhdessä työskentelystä

Kokeilukulttuuri

Mitä vaikutuksia kokeilukulttuurilla on toiminnan suunnitteluun?

- Kulttuurinen muutos, että uskalletaan kokeilla
- **Epäonnistumista ei saa pelätä.** Verorahoilla toiminta vaikeuttaa tätä, siksi usein vain suunnitellaan...
- **Pienimuotoisia asioita kokeilemiseen, ei liian suuria "kakkuja".**
- **Kunta mahdollistaja voisi olla**
 - esim. tyhjiä kaupungin tiloja voisiko käyttää johonkin kokeilukäyttöön
 - tai dataa käyttöön, samalla innovaatiokilpailu, jossa pieni palkinto
 - aluetoimikunnat myös hyvä esimerkki, kuntalaisille "avaimet käteen toteuttakaa itseänne". Tavoitteiden asetanta ollut haastavaa, ja toisaalta fasilitoijan tarkkaan mietittävä kuinka paljon kokeilua on tarpeen suitsia, että pysyy langat käsissä mutta ei rajoita. Ja se, saako epäonnistua.
- Tärkeintä ajattelutavan muutos, pois siitä "näin on aina tehty"
- Löytyykö sellaista johtajuutta, että saavat muut toimijat mukaan.
- Liittyy sekä kaupungin organisaatioon, että **verkostotoimijoihin**. Koko yhteisön kulttuurinmuutos.
- Miten myydään kokeiluja sekä kaupungin sisällä, että toisaalta kuntalaisille, ettei nähdä verorahojen tuhlaamisena
- Työllisyyteen, talouteen liittyen, tärkeää että löytyisi uusia keinoja

Mitä vaikutuksia kokeilukulttuurilla on toiminnan suunnitteluun?

- **Johtamistavan muutos**
 - suunnittelusta strategiakeskeisyyteen
 - pysyvyydestä kokeiluihin
 - tehokkuudesta myös laadun huomioimiseen
 - Jne.
- Toisenlaisia rakenteita vaatii, verkostoissa oleminen ei perustu siihen että on jossain asemassa
- Hallintosäätöön ja talousarvioon vieminen hankalaa verkostotoiminnan näkökulmasta, päätösten tekoon tulee olla tasot
- Millaisista määristä puhutaan kunnan toiminnassa? Muutama toteutuisi suurista määristä, jokainen toteutuminen on tärkeää.
- Henkilöstölle voi näkyä rasittavana, taasko pitää kokeilla. Jos tulee ylhäältä alaspäin, on eri asia kuin jos nousee **ruohonjuuritasolta**.
- Miten raja-aitoja voisi ylittää, **poikkihallinnollisesti**. Tarvitaan työntekijöitä, joiden päätehtävä olisi nähdä kokonaisuus kun täällä tehdään jotain, niin se vaikuttaa tällä lailla toiselle osastolle.
- Lasten ja nuorten perheiden verkosto on kokeilukulttuurin esimerkki, on toiminut todella hyvin. Työnjaosta sovitaan, tehdään tärkeitä juttuja jne.
- Keskustelua olisi enemmän, se edesauttaa toimintojen välistä yhteistyötä.

Mitkä vaikutuksista ovat Kouvolan suhteen keskeisiä, jotka tulee ottaa huomioon strategisissa suunnitelmissa ja talouden suunnittelussa? Mitä toimenpiteitä muutostekijöiden huomiointi vaatii?

1. Vaatii johtamistavan muutosta.

1. Kokeilukulttuuri on strateginen muutos. Ketterä kokeilu on jo strategiateksteissä. Mutta ei vielä luonnollisena osana toimintaa, sääntöjä, ohjeita ja taloutta.
2. Johtajille osaamista tekemiseen, yhteistyö ja luottamus päätöksentekijöihin. Luottamus että kokeilut kantavat. Itseohjautuvasti ihmiset osaavat kyllä tehdä kun kulttuuri on sellainen, että uskaltavat tehdä.
3. Oikealla tavalla henkilöstö, kolmas sektori jne. mukaan. Uudet tavat käyttöön, poikkihallinnollisuus. Rahoitusta.

2. Epäonnistumista ei saa pelätä.

1. Jo itse keskustelu on tärkeää, ei pelkkä lopputulos
2. Lupa epäonnistua, se on osa johtamisen kulttuuria.

3. Pienimuotoisia asioita kerralla, ei liian suuria kakkuja.

4. Kaupunki mahdollistaja voisi olla, osittain toki itse tekijänäkin.

5. Liittyy kaupungin lisäksi verkostotoimijoihin.

1. Yhdistysten ja järjestöjen tärkeää rooli
2. Yhdistysten ideat esille ja niiden eteenpäin vienti
3. Hyvistä toimivista kokeilusta tiedon levittäminen ja esimerkeistä opin ottaminen.

6. Ruohonjuuritasolta lähtevää.

1. Kysely henkilöstölle, miten muuttaisit työtäsi sujuvammaksi, palveluiden välisen yhteistyön edistämiseksi jne. Perusteluineen. Miten muutos toimisi/toimisiko ilman rahaa.
2. Aloitepalkkiot ovatkin jo käytössä, sen aktivointi

Työllisyyden ja työelämän muutokset

Mitä vaikutuksia työllisyydellä ja työelämän muutoksilla on toiminnan suunnitteluun?

- Päihde- ja mielenterveysasiat jatkossakin tärkeitä, ihmisten hyvinvointi entistä enemmän painottuu.
- Opinnotkin muuttuvat, verkko-opiskelua.
- Vahvana perinne, että teollisuus työllistää, yhä sitä odotellaan. Tieto- ja asenneilmapiirin kehittäminen, **ettei odotella enää.**
- Maailma muuttuu kovaa vauhtia, koulutukset useampivuotisia, koulutuksissa tulee olla mukana laaja-alaisuutta että voi toimia eri ammateissa.
- **Elinikäinen oppiminen**
- **Työllisyyspalveluihin tulisi kaupungin sisällä panostaa**
- **”Linkki-ihmisiä” voisi olla eri toimialoilla.** Mitä tarvitaan, missä liikaa jne.
- **Palkkatuetut, kuntouttavat työtoimet jne. Uudella tavalla miettiminen,** erilaisilla valmiuksilla tulevia ihmisiä, osa pärjää itsenäisesti, osa tarvitsee paljon tukea ja ohjausta.
- **Klinikka, jossa työntekijät saisivat tukea työllisyyspuolen edistämiseksi**
- Työtehtävät muuttuvat ja työympäristöt muuttuvat. Tehdään entistä enemmän **etätyötä.** Vaatii oman asennoitumisen työn tekemiseen, ja myös työn johtamiseen. Perinteisiin työsuhteisiin tarvitaan joustoa.
- **Erilaiset työtilat.** Kuinka pitkälle paikkasidonnaisuutta enää jatkossa tarvitaan.
- Jakautuminen matalapalkkaiset – paljon tienaat, **vähentyy keskituloiset.**
- **Teknologia, robotiikka** muuttaa työtehtäviä. Ihmisten osaamiset oikeaan kohteeseen ja oikean tyyppisiin työtehtäviin.

Mitkä vaikutuksista ovat Kouvolan suhteen keskeisiä, jotka tulee ottaa huomioon strategisissa suunnitelmissa ja talouden suunnittelussa? Mitä toimenpiteitä muutostekijöiden huomiointi vaatii?

1. Työllisyyspalveluihin tulisi kaupungin sisällä panostaa

1. Kaupungin työllistämismallisuus: uusien sopivien tehtävien luominen

2. ”Linkki-ihmisiä” voisi olla eri toimialoilla eli työllistämisajattelu toimialojen näkökulmasta

3. Palkkatuetut, kuntouttavat työtoimet jne.: uudella tavalla miettiminen

1. Uusia tapoja käyttää palkkatukea

4. Klinikka, jossa työntekijät saisivat tukea työllisyyspuolen edistämiseksi

5. Etätyötä ja muita erilaisia työtehtäviä entistä enemmän jatkossa.

1. Johtaminen muuttuu
2. Luotetaan työntekijään uudella tavalla
3. Toisaalta perinteisiä tehtäviäkin/työtapoja säilyy

6. Erilaiset työtilatarpeet – työtilat muuttuvat

1. Erilaiset täysin uudet ratkaisut sekä työn että tilojen suhteen, kunnan työntekijä voisi olla vaikkapa päivän viikossa yrityksen töissä yrityksen tiloissa

7. Jakautuminen matalapalkkaiset – paljon tienaavat, vähentyy keskituloiset.

8. Teknologia, robotiikka muuttaa työtehtäviä.

9. Elinikäinen oppiminen

1. Koko ajan mukana pidettävä, kaupungin työntekijöillä mahdollisuus kouluttautua
2. Nuoria auttaisi myös että ei tarvitse nuorena kaikkea oppia – lukiossa vahva kilpailukulttuuri

Ääripäiden korostuminen

Mitä vaikutuksia ääripäiden korostumisella on toiminnan suunnitteluun?

Julkisuuden vaikutus

- Julkisessa keskustelussa ääripäiden korostuminen esille – keskustelu vain ääripäistä -> ohjaa helposti palvelutuotantoa; suuri keskiosa jää huomiotta
- Ääripäiden edustajat ovat äänekkäitä -> vaikuttaa päätöksentekoon. Tehdäänkö päätökset tunteeseen perustuen (julkisuus), vai perustetaanko tutkittuun tietoon?
- Tehtyjen toimien vaikuttavuus ja myönteiset signaalit saatava näkyväksi. Huomioitava, että päätösten vaikutusten arvioinnissa 4 vuotta on lyhyt aika

Palveluiden monialaisuus, yhteinen tietopohja ja ymmärrys

- Haasteet monisukupolvisia esim. sosiaalipalveluissa: tarvitaan laajoja monialaisia toimia, jotta haasteellisimpiin ryhmiin voidaan vaikuttaa ja polarisoitumista vähentää
- Lapsista ja nuorista 80 % voi hyvin, mutta 15% aiheuttaa suurimmat kustannukset: lapsen huomioiminen kokonaisuutena, pois siiloutuneista palveluista, tieto oltava kaikkien saatavilla (yhteiset tietojärjestelmät)
- Raskaiden palvelujen siirtäminen kevyiden palvelujen yhteyteen -> halvempaa, vähemmän leimaavaa, tuo erilaisia ryhmiä yhteen -> ääripäiden lähentyminen

Näkökulman huomioiminen

- Talouden vaikea tilanne aiheuttaa ääripäiden korostumista; erityisen tärkeää huomioida päätöksissä hyvinvointierojen kaventamisen näkökulma
- Palveluiden keskittäminen lisää helposti polarisaatiota. Huomioitava, miten helpotetaan palvelujen saatavuutta kaukana asuville

Mitkä vaikutuksista ovat Kouvolan suhteen keskeisiä, jotka tulee ottaa huomioon strategisissa suunnitelmissa ja talouden suunnittelussa? Mitä toimenpiteitä muutostekijöiden huomiointi vaatii?

- Muita huomioita
 - Kotiin(virtuaalimaailmaan) jäämisellä/eristäytymisellä negatiivisia vaikutuksia hyvinvointiin, vaikka sähköisten palvelujen käytöllä myös positiiviset puolet
 - Asiakkaan näkökulma ei saisi unohtua esim organisaatioita uudistettaessa
- Tärkeää Kouvolaassa:
 - Kaupungin tuotava selkeämmin esille tarjoamiaan palveluita sekä niiden perusteita (tieto, lainsäädäntö), jotta pelkästään äänekkäimpien ääripään edustajien ääni ei muokkaa yleistä mielipidettä ja vaikuta päätöksiin
 - Päätösten tekeminen perustuen tutkittuun tietoon eikä tunteeseen (julkisuus), tehtyjen toimien vaikuttavuuden ja myönteisten signaalien saaminen näkyväksi -> viestinnän tärkeys! Avoimuus ja ymmärrettävyys.
 - Pois siiloista -> palvelujen monialaisuus
 - Hyvinvointierojen kaventamisen huomioiminen vaikeassa taloustilanteessa on pidemmän päälle edullista

Älykkään teknologian murros

Mitä vaikutuksia älykkään teknologian murroksella on toiminnan suunnitteluun?

Digitalisaation lisääntyminen

- Kirjaston hyödyntäminen digitalisaation jalkauttamisessa –uusien palvelujen esille tuominen
- Diginatiivien eli lasten ja nuorten hyödyntäminen palvelujen suunnittelussa
- Ikääntyneiden huomiointi digitalisaation lisääntyessä (soveltuva koulutus?)

Robotisaatio

- Hyödyntäminen palvelujen tarjoamisessa ja kohdentamisessa
- Terveystieteiden robotisaatio! Mihin työtehtäviin vaikuttaa -> ennakoiminen.
- Aitoa vuorovaikutusta ei voi korvata -> huomioitava

Työelämän muutokset

- Työtehtävät ja osaamisen vaatimukset muuttuvat toisenlaisiksi -> koulutus huomioitava jo nyt
- Laajamittaisen etätöiden lisääntyminen: lisää joustavuutta, toisaalta vaarana eristäytyminen kotiin!
- Älykäs teknologia tulee mukaan myös maanviljelyssä: esim. mansikan viljely talviolosuhteissa; lisää uudenlaisia mahdollisuuksia viljelyssä
- Muuttuva työelämä on huomioitava jo opintosuunnitelmissa, perusopetuksesta ylemmille tasoille

Mitkä vaikutuksista ovat Kouvolan suhteen keskeisiä, jotka tulee ottaa huomioon strategisissa suunnitelmissa ja talouden suunnittelussa? Mitä toimenpiteitä muutostekijöiden huomiointi vaatii?

Tärkeää Kouvossa:

- Kouvolan oppilaitoksissa voisi olla koulutusta tästä aiheesta (sekä XAMK että perusopetus)
- Työntekijöiden uudistumiskykyyn kiinnitettävä huomiota –hyödynnetään diginatiiveja organisaatioissa
- ”Digiosasto” Kouvolan kaupunkiin, josta tuodaan osaamista laajasti muualle organisaatioon
- Erikoisten tuotteiden viljely, luovaa hulluutta, kokeilutalouden mahdollisuudet – Kouvossa on vapaita kiinteistöjä -> hyödyntäminen; uusia perunoita joulupöytään, kuljetusmahdollisuuksia hyödynnetään (Kimolan kanava)
- Tarvitaan luovan hulluuden foorumi!

Arvojen muutokset

Mitä vaikutuksia arvojen muutoksella on toiminnan suunnitteluun?

- Jatkossa osallistutaan paljon verkon kautta
- Ihmisten hakeutuminen kaltaistensa joukkoon ei niin uusi ilmiö, mutta fyysisesti ei enää kokoonnuta. Kun yksinäisyys on kasvanut, verkko tarjonnut joillekin kontakteja ympäri maailmaa.
- Monilukutaito on tärkeää jatkossa, ei vain lukutaito. Sen avulla voi osata toimia myös sosiaalisissa tilanteissa.
- **Muiden huomioon ottaminen ja sitoutuminen tärkeitä taitoja** myös työelämässä (vrt. nykyneuret).
- Robottien myötä pelko inhimillisyyden katoamisesta.
- **Digitalisaatiosta syrjäytyminen: miten vanhuksat pidetään mukana digiosaamisessa?** Vaarana myös ihmiskontaktien katoaminen ja turvallisuuden tunteen heikentyminen.
- Laitoshoidon huonot puolet -> kotihoidossa elämänlaatu parempaa. Mahdollisuus valita korostuu.

Mitkä vaikutuksista ovat Kouvolan suhteen keskeisiä, jotka tulee ottaa huomioon strategisissa suunnitelmissa ja talouden suunnittelussa? Mitä toimenpiteitä muutostekijöiden huomiointi vaatii?

- **Lähipalvelut ja niiden tuoma turvallisuus heikkenee** (esim. pankkipalvelut). Entä jos ei ole läheisiä? Kuka silloin hoitaa?
- **Mitä kaupunki voisi tarjota verkossa** ja mistä saa jatkossa vielä ihmiskontaktin? Miten tässä löytyy tasapaino? Vastaavatko aluekeskukset tähän Kouvolassa?
- Vaara että syntyy aukkoja Kymsoten ja kaupungin toiminnan väliin. **Kuntalaisten kuuleminen tärkeää** – mitä he ajattelevat tulevaisuudesta?
- Haasteet työpaikoilla jo todellisuutta. Vuorokausirytmii ja säännöllisyys haasteina osalla nuorista. Toisaalta uuden sukupolven myötä työpaikan arvot ja käytännöt voivat monipuolistaa. **Esimieskoulutuksen vahvistaminen tärkeää jatkossa.**
- **Työntekijöiden itseohjautuvuuden kasvaminen – työpaikan arvot oltava sisäistettynä.** Tällöin tiedossa miksi työtä tehdään.

Asukkaat ja yhteisöt voimavarana ja kumppanina

Mitkä vaikutuksista ovat Kouvolan suhteen keskeisiä, jotka tulee ottaa huomioon strategisissa suunnitelmissa ja talouden suunnittelussa? Mitä toimenpiteitä muutostekijöiden huomiointi vaatii?

- Miten voisimme osallistaa entistä enemmän?
- **Kaupungin eri yksiköt voisivat ottaa töihin työttömiä nuoria**
- 3. sektorin rooli, esim. Korttelikodit
- **Voisiko meillä on päiväkotia ja vanhusten palvelutalo samassa toimipisteessä?** Tai esim. palvelutalon vanhuksia koululle ruokailemaan? **Luonnollinen kontakti eri ikäryhmien välillä.** Perinnetiedon välittäminen.
- Verkostoituminen toisaalta eri arvojen ja toisaalta asuinalueen pohjalta.
- **Kaupungilla oltava vahva rooli matalan kynnyksen alustana kuntalaisten osaamisen ja taitojen esille tuojana.** Ihmiset eivät jäisi omiin kupliinsa.
- Kulttuurikaveri-toiminta, myös muita vastaavia olemassa: mitä kertoo ajastamme? Kuka tahansa voi toimia Kulttuurikaverina.
- Miten houkutella nuoria livetapaamisiin? Verkko on koukuttava!
- Miten tieto uusista toimintatavoista ja mahdollisuuksista osallistua tavoittaa kuntalaiset? Kouvolassa on tehty todella paljon hyvää, mutta osaa tiedosta vaikea löytää. **Kohdennettua tiedottamista esim. jollekin kuntalaisryhmälle/ikäryhmälle.**
- Asukasryhmien toiminta nopeaa – miten kaupunki pysyy mukana? Ovatko aluetoimikunnat ratkaisu tähän?
- **Tämä kaikki ei vaadi rahaa, mutta miten spontaani toiminta sulautuu pitkäjänteiseen taloussuunnitteluun? Miten ”viranomaisen tietää” –rooli mukautuu muutoksiin? Yhteistoimijuus tärkeää.**